

Västerås stift
Org nr 252010-0054

Årsredovisning för räkenskapsåret 2016

Stiftsstyrelsen avger följande årsredovisning.

Innehåll	Sida
- förvaltningsberättelse	2
- resultaträkning	9
- balansräkningar	10
- förändringar i eget kapital	12
- kassaflödesanalyser	13
- noter	14

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.



Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Uppgift och verksamhet

Västerås stifts (252010-0054) grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingslivet, främst församlingarnas gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission samt förvaltning. Stiftets biskop och domkapitel har särskilda uppgifter enligt kyrkoordningen, bland annat tillsyn över de som är vigda till uppdrag i kyrkan. Stiftet ska också verka för en lämplig församlings- och pastoratsindelning, tillhandahålla resurser som behövs för att biskop och domkapitel ska kunna utföra sina uppdrag samt förvalta prästlönstillgångarna.

I stiftets årsredovisning anges belopp i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges.

Organisation

Stiftsfullmäktige är stiftets högsta beslutande organ och sammanträder minst 2 gånger per år. Stiftsstyrelsen är stiftets verkställande organ (styrelse) som ansvarar för den löpande verksamheten och förvaltningen. Stiftsstyrelsen har utsett ett beredningsutskott som förbereder stiftsstyrelsens sammanträde och ärenden till stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen sammanträder cirka 10 gånger per år. Stiftsfullmäktige har tillsatt en egendomsnämnd med uppgift att förvalta stiftets prästlönstillgångar. Kyrkans episkopala struktur kommer till uttryck i att det finns en biskop i ledning för stiftet.

I varje stift ska det finnas ett domkapitel. Domkapitlet ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Till domkapitlet utser stiftsfullmäktige en ledamot som är eller har varit domare samt tre övriga ledamöter. I varje kontrakt finns en kontraktsprost som utses av biskopen.

Utöver gällande lagstiftning och förordningar tillämpar stiftet inomkyrkliga regelverk såsom kyrkoordningen (KO), Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB), KRED och medelsförvaltningspolicy. Inom personalområdet tillämpar stiftet Svenska kyrkans kollektivavtal. Stiftet har även upprättat olika typer av policys för t.ex. jämställdhet.

Kansliorganisationen är uppdelad i fyra avdelningar; biskopssekretariatet, församlingsavdelningen, avdelningen för planering och kansliledning och egendomsavdelningen. Egendomsavdelningen är lokaliserad i Hallstahammar.

Främjande av ändamål

Stiftet vill frigöra den kraft som finns i församlingarna i form av vilja, kunskap, erfarenhet och idéer så att arbetet utvecklas i stiftets församlingar. Förutsättningarna är att genom ett konsultativt förhållningssätt stå till församlingarnas förfogande och inspirera, stödja och ge råd när det gäller församlingslivets utveckling och genom en god förvaltning skapa resurser till församlingarnas utveckling.

Stiftsfullmäktige har, i samband med budget, beslutat om prioriterade områden för stiftets verksamhet. Dessa är (utan inbördes ordning);

- Stärka förtroendet för Svenska kyrkan
 - Utveckla kyrkans mediala framtoning utifrån "närvaro, öppenhet och hopp".
 - Bidra till kvalitetssäkring av gudstjänster och kyrkliga handlingar.
 - Fortbildning för att stärka samhörigheten med Svenska kyrkan.
 - Metoder för rekrytering och utbildning av frivilliga medarbetare och förtroendevalda.

- Stärka stiftsidentiteten
 - Stiftsgemensamma fora för förtroendevalda, anställda och frivilliga medarbetare.
 - Vänstiftsengagemang.
 - Ständigt återvinnande av folkkyrkobegreppet och stärkande av stiftsgemenskap.
- Personal för 2020-talet
 - Modell för gemensam process för stift och lokal nivå när det gäller rekrytering (inte minst av kyrkoherdar).
 - Fortbildning.
- Stöd i strukturfrågor
 - Stöd i utveckling av samverkan, kompetens och kostnadseffektivitet.
 - Beredskap för problem- och konfliktbearbetning.
 - Stiftet som utjämningsfaktor gällande fördelning av församlingsbidrag, anslag och avtalstjänster.
 - Stöd och rådgivning i indelningsfrågor.
- Social ekonomi och EU
 - Tillskapa kompetens som kan stödja församlingar inom området social ekonomi.
- Ansvarsfullt förvaltarskap
 - Prästlönetillgångarnas förvaltningsform ses över för att nå bästa möjliga effektivitet som ger stabil utdelning till församlingarna.
 - Stiftets finansförvaltning investerar för stabil och jämn utdelning och i egna fastigheter.

	2016	2015	2014	2013
Antal biskopsvisitationer	2	1	1	2
Antal kontraktsprostvisitationer *)	1	3	4	4
Antal pastorsadjunkter	5,4	2,8	2,9	3,5
Antal enheter anslutna till VIP	32	32	31	19
Antal enheter anslutna till VTP **)	24	26	24	27
Antal anordnade kurser/arrangemang	i.u.	105	127	108
Slutredovisade ärenden kyrko-antikvarisk ersättning, tkr ***)	41 670	39 072	36 892	30 250
Antal projekt som erhållit kyrko-antikvarisk ersättning (KAE) ***)	75	54	96	59

*) Prostvisitationen utföres av kontraktsprosten på biskopens uppdrag i enlighet med kontraktsprostinstruktionen. Kontraktsprosten i respektive kontrakt föreslår biskopen före november månads utgång vilket pastorat i kontraktet som ska visiteras kommande år. Biskopen beslutar och kungör vilka pastorat i stiftet som ska visiteras under året.

**) Antal enheter inom VTP har minskat mellan åren 2013 och 2014 på grund av sammanslagningar. Som ett exempel blev Västerås pastorat tidigare nio församlingar/pastorat en enhet från och med 1/1-14.

***) Angivna slutredovisade ärenden och antal KAE projekt anges för räkenskapsår 2016 med KAE ramår 2015, det vill säga det som var tillgänglig under år 2015-2016. På motsvarande sätt anges för övriga räkenskapsår.



Resultat och ställning

Resultat i förhållande till föregående år

Verksamhetens resultat uppvisar en kostnad om -7,2 mnkr (0 mnkr). Resultat från finansiella investeringar uppvisar ett negativt resultat om -0,5 mnkr (0,7 mnkr). Årets resultat är ett underskott med -7,7 mnkr (0,7 mnkr). Verksamhetens intäkter uppgick till 119,9 mnkr (117,8 mnkr), en ökning med 2,1 mnkr och kostnaderna uppgick till -127,0 mnkr (-117,7 mnkr), en ökning med -9,3 mnkr i jämförelse med föregående år.

Intäktsökningen, 2,1 mnkr, beror på erhållna EU-bidrag och kyrkoantikvarisk ersättning för stiftsprojekt samt försäljning av fastighetssamordnartjänster till anslutna församlingar/pastorat. Ytterligare en intäktsökning är en erhållen återbetalning från FORA avseende avtalsgruppförsäkring.

Kyrkoavgiftsintäkten har minskat med 0,7 mnkr. Stiftsavgiften har varit densamma mellan åren. De inomkyrkliga intäkterna i form av stiftsbidrag och erhållen utdelning från Prästlönetillgångarna i Västerås stift är på samma nivå som föregående år.

Kostnadsökningen, -9,3 mnkr, är ett resultat av kraftfullt ökade övriga externa kostnader och personalkostnader medan lämnad inomkyrklig utjämning minskat något.

De kostnader som beloppsmässigt ökat mest är kostnaderna för externa tjänster och kostnaderna för externa bidrag. Därtill har även kostnaderna för datakommunikation, kost & logi och arkeologiska utgrävningar ökat jämfört med föregående år. Orsaken till varför externa tjänster ökat så kraftigt, med -3,8 mnkr av de ovan nämnda -9,3 mnkr, beror främst på reformationsåret 2017. Som en del av satsningen på reformationsåret 2017 har en utställning i Västerås domkyrka ställts i ordning som var färdig och klar i början av 2017, vilket till stor del belastar inköp av externa tjänster. Orsaken till varför externa bidrag ökat i förhållande till föregående år, med -2,0 mnkr av de ovan nämnda -9,3 mnkr, beror främst på det tillfälligt beviljade fastighetsunderhållsbidraget till Finnåkers kursgård.

I ovan nämnda kostnadökning om -9,3 mnkr ingår även kostnadsökningen för personalen. Personalkostnaden har ökat med -3,8 mnkr eftersom antal anställda har varit fler jämfört med föregående år, vilket inneburit att lönekostnader och tillhörande sociala avgifter ökat.

Församlingsbidragen, lämnad inomkyrklig utjämning, har minskat år 2016, främst på grund av lägre nyttjade grad av beviljade budgeterade bidrag.

Resultatet från finansiella investeringar uppgår till -0,5 mnkr (0,7 mnkr), en resultatförsämring med -1,2 mnkr. Reavinstintäkter har förbättrats jämfört med föregående år. Poster som inneburit en resultatförsämring är avsaknaden av valutakursvinst, kostnader för nedskrivningar och sämre utdelning på finansiella tillgångarna jämfört med föregående år.

Årets resultat 2016 visar ett underskott med -7,7 mnkr, vilket är en resultatförsämring med -8,4 mnkr jämfört med föregående års överskott om 0,7 mnkr.

Resultat i förhållande till budget

Kyrkoavgiftsintäkterna, erhållet stiftsbidrag och erhållen utdelning från Prästlönstillgångarna i Västerås stift är alla i nivå med budget. Den positiva budgetavvikelsen om +1,7 mkr beror främst på dels erhållet bidrag för att stärka upp stiftsorganisationen med inrikning till asylsökande och flyktingar som vid budgetens upprättande ej var känt, och dels riktat församlingsbidrag till stiftsprojektet barn och ungas behov som blivit högre än budgeterat.

Erhållna bidrag är -1,0 mnkr lägre än budgeterat på grund av ännu ej rekviderat, men beviljad, KAE-bidrag (kyrkoantikvarisk ersättning) kopplat till stiftsprojekt. Genomförandefasen sträcker sig över två år och bidraget kommer att rekvideras nästa år.

Nettoomsättningen avser bland annat hyresintäkter, kursavgifter, arvode för förvaltningsuppdrag, intäkter för Västerås stifts servicebyrås tjänster, försäljning av material och intäkter för gemensam telefoniplattform och telefonväxel. Nettoomsättningen utvisar en positiv budgetavvikelse om 1,0 mnkr. Den positiva budgetavvikelsen beror på högre intäkter än budgeterat för uthyrning av kontraktsadjunkter och en icke budgeterad intäkt i form av en återbetalning från FORA. Återbetalningen avsåg 2004 års premier för avtalsgruppsjukförsäkringarna AGS och AGS-KL.

Lämnad inomkyrklig utjämning är stiftets beviljade sökta bidrag som lämnas till församlingarna/pastoraten. Budgetavvikelsen om +2,2 mnkr beror på beviljade icke fullt ut nyttjade bidrag till församlingarna/pastoraten där de flesta avser avtalade prästtjänster som på årsbasis inte kommit upp till budgeterad nivå.

Övriga externa kostnader är understiger budgeterade kostnader med -2,8 mnkr. Gemensamt för många budgetansvariga har faktisk kostnad blivit lägre än budgeterad kostnad för deras områden. Någon större enskild post som till största del förklarar budgetavvikelsen står inte att finna.

Personalkostnaderna överstiger budgeterade personalkostnader med 3,0 mnkr. Medeltal antal anställda följer budgeterad nivå. Budgetavvikelserna beror på högre lönekostnader och tillhörande sociala avgifter jämfört med budgeterad nivå. Därtill redovisas ersättningarna till övriga uppdragstagare under posten Personalkostnader om 0,6 mnkr som inte finns beaktade i stiftets personalbudget.

Resultat från finansiella investeringar, uppgår netto till -0,7 mnkr, vilket var budgeterat till +1,5 mnkr. Avvikelsen mellan utfall och budget beror främst på beaktande av nedskrivningar gällande Green Resources AS med -3,5 mnkr och Global Solidarity Fund International AB (GSFI) med -0,4 mnkr, vilka inte var kända vid budgetens upprättande.

Utfall år 2016 visar ett underskott på -7,7 mnkr jämfört med budgeterat underskott om -9,9 mnkr.

Målsatt kapital

Stiftets mål för det egna kapitalets storlek har fastställts till 50 miljoner kronor (50 mkr). Eget kapital överstiger fastställt målsatt kapital med 62,6 mnkr (70,3 mnkr).



Flerårsöversikt

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Allmänna förutsättningar					
Tillhöriga per den 31 december (antal)	391 361	399 991	405 821	411 898	419 158
Tillhöriga per den 31 december (andel av invånarna %)	65,5	67,7	69,2	70,8	72,5
Kyrkoavgift (%)	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Medeltalet anställda	75	71	70	68	71
Resultat (tkr) *					
Verksamhetens intäkter	119 869	117 760	121 227	113 301	107 539
Verksamhetens kostnader	-127 026	-117 742	-117 056	-112 286	-108 278
Resultat från finansiella investeringar	-508	687	16 381	3 543	6 729
Årets resultat	-7 655	704	20 552	4 559	5 982
Kyrkoavgift (tkr)	64 034	64 765	63 491	60 181	59 289
- varav sluträkning (tkr)**	1 193	2 305	1 844	25	-515
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	47,6	45,2	41,4	43,2	44,0
Av- och nedskrivningar/verksamhetens intäkter (%)	1,4	1,7	1,9	2,3	1,1
Ekonomisk ställning					
Fastställt mål för det egna kapitalets storlek (tkr)	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Eget kapital (tkr)	112 640	120 305	119 601	99 049	94 490
Soliditet (%)	75,5	79,2	82,1	81,2	79,8
Värdesäkring av eget kapital (%)	neg	0,6	20,8	4,8	6,8
Likviditet (%)	46,5	219,0	255,5	151,8	-

*) Stiftet har, i enlighet med reglerna i K3, valt att inte räkna om uppgifterna under Resultat för år 2012.

Definitioner

Kyrkoavgift (%) - Anges i procent av den kommunalt beskattningsbara inkomsten.

Varav slutavräkning - För förklaring se redovisningsprinciper.

Personalkostnader/verksamhetsintäkter (%) - Uppgiften beräknas som resultaträkningens personalkostnader dividerat med resultaträkningens summa verksamhetens intäkter.

Av- och nedskrivningar/verksamhetens intäkter (%) - Uppgiften beräknas som resultaträkningens av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar dividerat med resultaträkningens summa verksamhetens intäkter.

Soliditet (%) - Uppgiften beräknas som utgående eget kapital dividerat med balansomslutningen (totala tillgångar i balansräkningen).

Värdesäkring av eget kapital (%) - Uppgiften beräknas som årets resultat dividerat med ingående eget kapital.

Likviditet (%) - Uppgiften beräknas som utgående omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Vision Hagbard

Under räkenskapsåret färdigställdes och invigdes de ny lokalerna i röda längan som genomgått en omfattande ombyggnad. Där finns nu förstklassiga lokaler för stiftets kör- och musikcentrum med musikstudio och kontorslokaler. I samband med ombyggnaden av röda längan genomgick också röda stugan en smärre renovering för att kunna hyras ut som kontorslokal till Sensus. I biskopsgården inrättades mottagnings- och kontorsrum för biskopssekretariatet som fått lämna lokalerna i Konsistoriehuset i och med uppsägning från pastoratet.

Prästlönetillgångarna i Västerås stift och Västerås stift skog AB

Näringsverksamheten skog utgör den helt avgörande delen i Prästlönetillgångar i Västerås stifts resultat. Resultatet (rensat från realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar) för året uppgår till 34,3 mnkr (34,3 mnkr). Under året har ca 149 600 m³fub (149 000 m³fub) avverkats. Gallringsandelen har varit ca 24% (20%).

Resultatet per m³fub, det så kallade rotnettot, blir under året 219 kr/m³fub (217 kr/m³fub). Rotnettot har legat i denna storleksordning de senaste åren.

2016 har karakteriserats av en krävande marknad för skogsråvara, dock har 2017 börjat i en mer positiv anda.

En väl utförd skogsvård är grunden för ett skogsbruk med god lönsamhet. Under 2016 har vi fortsatt haft höga ambitioner vad gäller skogsvård. 366 hektar har markberetts och 398 har planterats. Den viktigast av skogsvårdsåtgärderna är röjning och där har 806 hektar ungskogsröjts.

Dotterföretaget LevasFlor Lda

Under året har nya ägare övertagit stiftets dotterbolag Levas Flor Lda. Genom avtal har de nya svenska ägarna förbundit sig att bedriva verksamheten i den miljö- och sociala inriktning som stiftet drivit verksamheten i enlighet med FSC certifieringen. Ägarbytet har skett i samförstånd med Lebombostiftet som kvarstår som delägare i bolaget med 10%. Stiftet har full insyn i bolagets verksamhet under de 3 första åren efter ägarbytet.

I samband med försäljningen av LevasFlor Lda har Västerås stift åtagit sig vissa förpliktelser. Dessa redovisas som eventalförpliktelser i notuppgiften. Västerås stift upprättar per 2016-12-31 ingen koncernårsredovisning eftersom det inte föreligger någon koncern då det tidigare dotterbolaget sålts under året.

Västerås stifts servicebyrå

Västerås stifts servicebyrå startade sin verksamhet 2007. Stiftsfullmäktige beslutade att 1,5 HR- och ekonomiadministrativa tjänster gällande Västerås stifts servicebyrå finansieras inom Västerås stifts budget som främjandeverksamhet.

Västerås stifts servicebyrås resultat för år 2015 uppgår till -0,8 mnkr. Intäkterna uppgår till 5,6 mnkr, vilket även kan utläsas i notuppgift till nettoomsättning, och kostnaderna uppgår till -6,4 mnkr.

Finansiella instrument

Stiftets riktlinjer för kapitalförvaltningen regleras i ett av stiftsfullmäktige fastställt medelsförvaltningsreglemente. Gällande reglemente antogs i juni 2014 och innehåller bland annat etiska kriterier för placeringsval, avkastningsmål samt regler för portföljsammansättning.

Vid utgången av 2016 hade stiftets långfristiga värdepappersinnehav ett marknadsvärde om 89,3 mnkr (59,8) och marknadsvärdet på de kortfristiga placeringarna uppgick till 0,8 mnkr (32,9), totalt 90,1 mnkr (92,7). Stiftet gör regelbundet en översyn av sina riktlinjer för finansiella instrument.



Framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Kyrkoavgiften 2016 uppgår till 64,0 mkr (64,8 mnkr), minskning med 0,8 mnkr (fg år ökning med 1,3 mnkr) eller 1,2% i förhållande till föregående år. För år 2017 kommer kyrkoavgiftsintäkten öka 2,6 mnkr och för år 2018 beräknas den öka med 2,8 mnkr jämfört med året innan. Kyrkoavgiften för år 2019 beräknas öka med 0,6 mnkr och för år 2020 öka med 0,1 mnkr. Prognosen av kyrkoavgiftsintäkten baseras på slutligt taxeringsutfall från Skatteverket avseende inkomstår 2015, tax-2016, beaktat med Sveriges kommuner och landstings prognos över skatteunderlagets utveckling (SKL cirkulär 2017:6) som utkom februari 2017, förändrat med egen bedömning av kyrkoavgiftsunderlagets utveckling i stiftet. I beräkningen har hänsyn även tagits till förändring i antal medlemmar med stöd av genomsnittet för de senaste sex åren.

Miljöinformation

Stiftet bedriver ingen enligt miljöbalken tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet.

Förvaltade stiftelser

Stiftet förvaltar fyra (fyra) stiftelser med ett totalt utgående kapital om 6,1 mnkr (6,0 mnkr).



Resultaträkning	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Kyrkoavgift		64 034	64 765
Erhållen inomkyrklig utjämning	2	35 510	36 028
Erhållna gåvor	3	40	0
Erhållna bidrag	4	2 556	636
Nettoomsättning	5, 6	17 729	16 006
Övr. verksamh. intäkter		0	325
Summa verksamhetens intäkter		119 869	117 760
Verksamhetens kostnader			
Lämnad inomkyrklig utjämning	2	-23 207	-23 591
Övriga externa kostnader	7, 8	-45 052	-38 856
Personalkostnader	9	-57 057	-53 244
Av- och nedskrivning av materiella anläggningstillgångar	10, 11	-1 700	-2 051
Summa verksamhetens kostnader		-127 016	-117 742
Verksamhetens resultat		-7 147	18
Resultat från finansiella investeringar	12		
Resultat från finansiella anläggningstillgångar		-731	703
Övriga ränteintäkter och liknande intäkter		224	590
Räntekostnader och liknande kostnader		-1	-607
Summa resultat från finansiella investeringar		-508	686
Resultat efter finansiella poster	13	-7 655	704
Årets resultat		-7 655	704




Balansräkningar	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	10	25 422	9 940
Inventarier, verktyg och installationer	11	1 065	700
Pågående nyanläggning	14	14 179	6 390
		<u>40 666</u>	<u>17 030</u>
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag, intresseföretag samt övriga företag med ägarintresse i	15	6 000	6 000
Fordringar hos koncernföretag, intresseföretag och övriga företag med ägarintresse i	15, 16	0	0
Långfristiga värdepappersinnehav	17	82 790	58 410
Långfristiga fordringar	18	3 275	3 775
		<u>92 065</u>	<u>68 185</u>
Summa anläggningstillgångar		<u>132 731</u>	<u>85 215</u>
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		4 534	4 047
Övriga fordringar		3 548	3 222
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	4 198	6 047
		<u>12 280</u>	<u>13 316</u>
Kortfristiga placeringar	17	764	32 890
<u>Kassa och bank</u>			
Kassa och Bank	20	3 514	20 399
Summa omsättningstillgångar		<u>16 558</u>	<u>66 605</u>
Summa tillgångar		<u>149 289</u>	<u>151 820</u>




Balansräkningar	Not	2016-12-31	2015-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Balanserat resultat		120 305	119 601
Årets resultat/Årets resultat		-7 655	704
Summa eget kapital		<u>112 650</u>	<u>120 305</u>
 Avsättningar	 21	 1 016	 1 103
 Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		10 830	12 660
Övriga skulder	22	5 766	4 646
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	23	19 027	13 106
Summa kortfristiga skulder		<u>35 623</u>	<u>30 412</u>
 Summa eget kapital och skulder	 24	 <u>149 289</u>	 <u>151 820</u>



Förändringar i eget kapital

	<u>Balanserat resultat</u>	<u>Årets resultat</u>	<u>Summa eget kapital</u>
Eget kapital 2015-12-31	119 601	704	120 305
Omföring av föregående års resultat	704	-704	-
Årets resultat		<u>-7 655</u>	<u>-7 655</u>
Eget kapital 2016-12-31	120 305	-7 655	112 650

Kassaflödesanalyser	2016	2015
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	-7 655	704
<u>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</u>		
Av- och nedskrivningar	5 913	3 091
Ökning/minskning av avsättningar	-87	-200
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	1 600	0
	-229	3 595
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet	-229	3 595
<u>Kassaflöde från förändring i rörelsekapital</u>		
Minskning/ökning av kortfristiga fordringar	1 034	-1 109
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	5 211	5 699
Kassaflöde från den löpande verksamheten	6 016	8 185
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-25 335	-5 523
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-37 674	-820
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	7 982	500
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-55 027	-5 843
Finansieringsverksamheten		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
Årets kassaflöde	-49 011	2 342
Likvida medel vid årets början	53 289	50 947
Likvida medel vid årets slut	4 278	53 289
Specifikation av likvida medel vid årets slut		
Kassa och bank	3 514	20 399
Kortfristiga placeringar	764	32 890
Belopp vid årets slut	4 278	53 289

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen upprättas med tillämpning av årsredovisningslagen (1195:1554) och Bokföringsnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Svenska Kyrkans Redovisningskommitté (KRED). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år, om inget annat anges.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning. Som för egen räkning inkluderas även medel där avsikten är att de helt eller delvis ska fördelas till andra juridiska personer men där fördelningen grundas på beslut inom stiftet.

Kyrkoavgift

Svenska kyrkans huvudintäkt utgörs av kyrkoavgiften I enlighet med lag om avgift till registrerat trossamfund får Svenska kyrkan statlig hjälp med uppbörd, taxering och indrivning av kyrkoavgiftsmedlen. Det slutliga utfallet av kyrkans avgiftsunderlag erhålls först två år efter avgiftsgrundande år och därför är Svenska kyrkan berättigad att uppbära ett förskott från staten, fördelat med en tolfedel per månad. Samtidigt med utbetalningen av förskottet sker en avräkning av det slutliga avgiftsunderlaget två år tillbaka. Kyrkoavgiften intäktsredovisas i takt med utbetalningarna från staten.

Erhållen inomkyrklig utjämning

Inom Svenska kyrkan finns ett utjämningssystem där Svenska kyrkans nationella nivå omfördelar medel mellan trossamfundets organisatoriska delar. Inom ramen för utjämningssystemet tilldelas stiftens årligen medel för viss basverksamhet inom stiftet (stiftsbidrag). Det beslutade stiftsbidraget kan erhållas dels via utbetalning från nationella nivån, dels i form av så kallad särskild utjämningsavgift från de stiftsvis förvaltade prästlönstillgångarna. Stiftsbidrag och särskild utjämningsavgift intäktsförs det år de avser.

Utöver den utjämning som regleras inom ramen för kyrkoordningen kan Svenska kyrkans högsta beslutade organ, kyrkomötet, besluta om att av nationella nivåns kapital fördela medel till regional och lokal nivå. Besluten är vanligtvis förenade med villkor. Intäktsredovisning sker då enligt de generella principerna för bidrag i K3, se nedan.

Erhålla gåvor, bidrag och offentliga bidrag

Erhållna gåvor redovisas som intäkt i den period de mottagits. Bidrag och offentliga bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor som är förknippade med bidragen uppfylls. Bidrag till anläggningstillgångar har reducerat anskaffningsvärdet på anläggningstillgångarna.

Nettoomsättning

Intäkt av varor och tjänster redovisas normalt vid försäljningstillfället.

Lämnad inomkyrklig utjämning och lämnade övriga bidrag

Stiftet utgör en länk i det inomkyrkliga utjämningssystemet som beskrivs under *Erhållen inomkyrklig utjämning* ovan. Såväl lämnad inomkyrklig utjämning som övriga lämnade bidrag skuldförs normalt när beslut om bidrag fattas såvida det inte av beslutet framgår att bidraget ska finansieras med kommande års intäkter. I det senare fallet skuldförs bidraget först under det finansieringsår som anges i beslutet. Beslutade, ej skuldförda, lämnade bidrag redovisas som eventalförpliktelse.



Leasing

All leasing, både när stiftet är leasetagare och leasegivare, redovisas som operationell leasing, det vill säga leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som intäkt/kostnad linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Inkomstskatt

Stiftens inskränkta skattskyldighet regleras i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

I den mån stiftet bedriver näringsverksamhet är huvudregeln att näringsverksamheten är skattepliktig. Näringsverksamhet kan undantas från skatteplikt om den har naturlig anknytning till den allmännyttiga ändamålet eller är hävdvunnen finansieringskälla. Även normalt sett skattepliktig näringsverksamhet kan i vissa fall undantas från beskattning om huvudsaklighetsprincipen är tillämplig.

Vid fastighetsinnehav kan fastighetsinkomsten undantas från beskattning om fastigheten till mer än 50% används för att främja det allmännyttiga ändamålet alternativt att hyresinkomsterna har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet.

Stiften är befriad från inkomstskatt i sin ideella verksamhet eftersom den uppfyller kraven som samhällsnyttig enligt skattelagstiftningen.

Skattepliktig näringsverksamhet

Stiftet bedriver, förutom sin ideella verksamhet, näringsverksamhet som är skattepliktig. Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning. Fordringar och skulder netto redovisas endast när det finns en legal rätt till kvittning.

Aktuell skatt, liksom förändring i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas direkt i eget kapital, då skatteeffekten redovisas där.

Materiella anläggningstillgångar

I stiftet finns materiella anläggningstillgångar redovisade enligt två olika definitioner i K3: Som grundregel gäller att en materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde). För ideell sektor gäller att materiell anläggningstillgång också omfattar fysisk tillgång som innehas för det ideella ändamålet även om grundregeln inte är uppfylld. De flesta anläggningstillgångar har klassificerats utifrån den senare regeln då stiftets ändamål är religiös verksamhet.

Nedskrivningsprövning sker alltid för sådana tillgångar som inte längre uppfyller något av kraven ovan för att definieras som materiella anläggningstillgångar.

Inventarier med ett anskaffningsvärde under 56% av prisbasbeloppet har utifrån västenlighetsbedömning redovisats som kostnad.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärdet av tillgången.



Bidrag och offentliga bidrag som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

En materiell anläggningstillgång som har betydande komponenter där skillnaden i förbrukning förväntas vara väsentlig, redovisas och skrivs av som separata enheter utifrån varje komponents nyttjandeperiod.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuellt kvarvarande del av den gamla komponentens bokförda värde och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten.

Relationsvinst respektive relationsförlust vid avyttring av en materiell anläggningstillgång redovisas som Övriga verksamhetsintäkter respektive Övriga verksamhetskostnader.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. när tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsmetod används.

Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Markanläggning	25 år
Byggnader	10-50 år
Bilar	5 år
Datautrustning	3-5 år
Övriga inventarier, installationer och verktyg	3-25 år

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en materiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

Materiella anläggningstillgångar skrivs ned enligt två huvudmetoder beroende på grunden för klassificering som materiell anläggningstillgång. Materiella anläggningstillgångar som används för att ge ekonomiska fördelar/kassaflöde skrivs ned enligt reglerna i K3 kapitel 27. De materiella anläggningstillgångar som innehas för det ideella ändamålet skrivs ned enligt kapitel 37 där det finns en grund- och en förenklingsregel. Tillämpad metod för nedskrivningar beskrivs i tilläggsupplysning i förekommande fall.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när stiftet blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och stiftet har överfört i stort sett alla risker och förmåner förknippade med äganderätten.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelseerna har reglerats eller på annat sätt upphört.



Långfristiga värdepappersinnehav - post för postvärdering

Innehaven i posten innehas på lång sikt och redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas posten fortsatt till anskaffningsvärde dock för avdrag för nedskrivning när värdenedgången bedöms vara bestående och av väsentligt belopp.

Nedskrivning redovisas i resultaträkningsposten Resultat från finansiella anläggningstillgångar. Nedskrivningsbehovet provas individuellt för aktier och andelar och övriga enskilda finansiella anläggningstillgångar som är väsentliga.

Nedskrivningsprövning av finansiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en finansiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras. Tillämpad metod för nedskrivningar beskrivs i tilläggsupplysning i förekommande fall.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de skall infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Intresseföretag

Med intresseföretag avses de företag, där ägarföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 20 procent av rösterna. Andelar i intresseföretag redovisas enligt anskaffningsvärdemetoden, vilket innebär att andelarna redovisas till anskaffningsvärde. I resultaträkningen ingår som intäkt från intresseföretaget endast erhållen utdelning till den del denna hänför sig till vad som intjänats efter anskaffningstillfället.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar stiftets in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamheten eller finansieringsverksamheten. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificerar stiftet, förutom kassamedel, diponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, kyrkkontot samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats.



Not 2 Erhållen och lämnad inomkyrklig utjämning

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Erhållen inomkyrklig utjämning		
Särskild utjämningsavgift	17 500	17 500
Stiftsbidrag	14 560	14 520
Riktat församlingsbidrag, stiftsprojekt VIP/VTP	477	484
Riktat församlingsbidrag, stiftsprojekt samordnad fastighetsförvaltning	517	2 728
Riktat församlingsbidrag, stiftsprojekt barn och ungas behov	656	796
Bidrag inom Dela tro Dela liv	280	0
Bidrag till Kraftag konfirmation	50	0
Särskilt stöd för att stärka upp stiftsorganisationen gällande asylsökande och flyktingar	1 470	0
	35 510	36 028
Lämnad inomkyrklig utjämning		
Kyrkobyggnadsbidrag	-2 734	-2 610
Bidrag till sjukhuskyrka	-7 260	-6 879
Bidrag till sverige-finskt arbete	-3 250	-3 089
Bidrag till arbete vid högskola	-1 300	-1 200
Bidrag till fjällkyrka	-6 150	-6 278
Bidrag till fängelsekyrka	-1 762	-1 669
Bidrag till flyktingverksamhet	-50	-50
Bidrag till församlingar i glesbygd	-383	-506
Övrig lämnad ekonomisk utjämning	-2 346	-2 785
Återföring, beviljade ej utnyttjade bidrag	2 028	1 475
	-23 207	-23 591

Inom Svenska kyrkan finns ett ekonomiskt utjämningsystem där medel omfördelas med syfte att bibehålla möjligheten till en rikstäckande kyrklig verksamhet. Kyrkomötet beslutar om kriterierna för utjämningen.

Not 3 Erhållna gåvor

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Gåvor redovisade i resultaträkningen		
Gåva till stiftets verksamhet	40	0
	40	0

Not 4 Erhållna bidrag

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Bidrag och offentliga bidrag redovisade i resultaträkningen		
Kyrkoantikvarisk ersättning, KAE	1 557	0
Arbetsmarknadsbidrag	190	189
Erhållna EU-bidrag *)	588	0
Övriga bidrag **)	221	447
	<u>2 556</u>	<u>636</u>

*) Västerås stift deltar i projektet Digniti Omnia - Ett värdigt liv för alla. Under år 2016 har bidrag erhållits från Fead - fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt.

**) Under år 2016 (2015) har anslag erhållits från Svenska kyrkan nationell nivå om 178 tkr (356 tkr) till SIDA-praktikant.

Not 5 Nettoomsättning

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Förvaltningsuppdrag	1 471	1 437
Övriga tjänster	5 795	4 908
Västerås stifts servicebyrå	5 647	6 078
Hysesintäkter	217	293
Kursavgifter	1 160	1 261
Övrigt	3 438	2 028
	<u>17 728</u>	<u>16 005</u>

Not 6 Operationella leasingavtal - leasegivare

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Framtida minimileaseavgifter som kommer att erhållas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:		
Förfaller till betalning inom ett år	172	247
Under perioden erhållna leasingavgifter	<u>172</u>	<u>247</u>

Stiftet hyr ut viss del av stiftskansliets lokaler.



Not 7 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<u>Kvalificerade revisorer</u>		
KPMG AB		
Revisionsuppdrag, stiftet	263	263
Revisionsuppdrag, koncern	50	50
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	12	12
<u>Övriga valda revisorer</u>		
Revisionsuppdrag	58	48
	<u>383</u>	<u>373</u>

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på stiftets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådana arbetsuppgifter.

Not 8 Operationella leasingavtal - leasetagare

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:		
Förfaller till betalning inom ett år	502	907
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	1 482	1 275
Förfaller till betalning senare än fem år	686	516
	<u>2 670</u>	<u>2 698</u>
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter		
	<u>2 670</u>	<u>2 698</u>

Den operationella leasingen utgörs i allt väsentligt av hyrda inventarier och lokaler. Storleken på den framtida leasingavgifterna redovisas till nominellt belopp.



Not 9 Personal

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<u>Medelantalet anställda</u>		
Kvinnor	43	37
Män	32	34
Totalt	75	71

I medelantalet anställda ingår inte anställda som uppburit ersättning som understiger ett halvt prisbasbelopp 21 150 kr (22 250 kr). Detta har gjorts med stöd av BFNAR 2006:11.

Könsfördelningen i stiftsstyrelsen och bland ledande befattningshavare (antal på balansdagen)

Ledamöter i stiftsstyrelse, män	5	5
Ledamöter i stiftsstyrelse, kvinnor	10	10
Ledande befattningshavare, män	4	4
Ledande befattningshavare, kvinnor	0	0

Löner, arvoden och andra ersättningar

Ledamöter i stiftsstyrelse, domkapitel, egendomsnämnd samt biskop *	2 034	2 060
Anställda	35 736	33 380
	37 770	35 440

* Arvoden till förtroendevalda i stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse m.fl. organ redovisas i resultaträkningen på raden Personalkostnader.

Ersättning till stiftsstyrelsens ordförande

Till ordförande i stiftsstyrelsen tillika stiftets biskop har löner, arvoden och andra ersättningar utgått med	1 118	1 185
--	-------	-------

Pensionskostnader och andra sociala avgifter**

Pensionskostn. exkl. s. löneskatt	3 631	2 820
Andra soc. avg. enl. lag och avtal	12 179	11 168
	15 809	13 987

** I 2016 (2015) års pensionskostnader ingår en kostnad om 107 tkr (2015: 10 tkr) avseende skillnaden mellan fakturerat och tidigare avsatt belopp för förmånsbestämd ålderspension. Löneskatten för denna kostnad påverkar posten Andra sociala avgifter enligt lag och avtal, 26 tkr (2 tkr).

Stiftet har inga övriga utfästelser om pensioner eller avgångsvederlag till personer i ledande ställning.

Av totala löner, andra ersättningar, pensionskostnader och andra sociala avgifter, ingår personalkostnader för att förvalta stiftets prästlönetillgångar med 1 262 tkr (1 211 tkr). Dessa kostnader har fakturerats prästlönetillgångarna och finns redovisade under nettoomsättning.



Not 10 Byggnader och mark

	<u>2016-12-31</u>	<u>2015-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärde*	22 091	22 091
-Omklassificering	17 088	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	39 179	22 091
Ingående avskrivningar	-12 151	-10 510
-Årets avskrivningar	-1 607	-1 641
Utgående ackumulerade avskrivningar	-13 758	-12 151
Utgående redovisat värde	<u>25 421</u>	<u>9 940</u>

*) Byggnaderna är samtliga skattemässigt klassificerade som s.k. specialbyggnader som ej åläggs fastighetsavgifter. Hagbard 4 (Biskopsgården) har mottagits som gåva från Trosamfundet Svenska kyrkan. Inget värde har upptagits i balansräkningen kopplat till gåvan. Överlåtelsen var förenad med villkoret att vid eventuell vidareöverlåtelse av fastigheten fordras medgivande från Svenska kyrkan. Aktivering, på grund av värdehöjande åtgärder, har skett under år 2008, 2011, 2012 och 2016.

Malung-Sälen Västra Sälen 5:485 (Sälens fjällkyrka) har år 2012 mottagits som gåva från Fjällkyrkoföreningen i Sälen. Den symboliska summan av 1 kr har upptagits i balansräkningen för byggnaden respektive marken.

Malung-Sälen Rörbäcksnäs 20:79 (Tandådalens fjällkyrka) har år 2012 mottagits som gåva från Fjällkyrkoföreningen i Sälen. Den symboliska summan av 1 kr har upptagits i balansräkningen för byggnaden respektive marken.

Not 11 Inventarier, verktyg och installationer

	<u>2016-12-31</u>	<u>2015-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärde	7 013	7 796
-Inköp	458	313
-Försäljningar och utrangeringar	-533	-1 096
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 938	7 013
Ingående bidrag och offentliga bidrag	-60	-60
Utgående ackumulerade bidrag och offentliga bidrag	-60	-60
Netto anskaffningsvärde	6 878	6 953
Ingående avskrivningar	-6 252	-6 939
-Försäljningar och utrangeringar	533	1 096
-Årets avskrivningar	-94	-409
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 813	-6 252
Utgående redovisat värde	<u>1 065</u>	<u>701</u>

W

dm

Not 12 Resultat från finansiella investeringar

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<u>Resultat från finansiella anläggningstillgångar</u>		
Räntor	33	96
Kursdifferenser	0	292
Utdelning	1 848	1 647
Realisationsresultat vid försäljning	1 600	0
Nedskrivning	-4 213	-1 398
Återföring av nedskrivning	1	66
Summa	<u>-731</u>	<u>703</u>
<u>Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter</u>		
Räntor	224	20
Utdelning	0	571
Summa	<u>224</u>	<u>591</u>

Not 13 Skatt på näringsverksamhet

Stiftet har enligt upprättad deklaration en uppskjuten skattefordran på 877 tkr som inte tagits upp som en fordran i balansräkningen eftersom den sannolikt inte kommer att kunna utnyttjas inom överskådlig tid.

Not 14 Pågående nyanläggningar

	<u>2016-12-31</u>	<u>2015-12-31</u>
Ingående balans	6 390	1 181
Utgifter under året	25 200	6 565
Under året färdigställda tillgångar	-17 089	0
Under året kostnadsfört	-322	-1 356
Utgående balans	<u>14 179</u>	<u>6 390</u>

Pågående nyanläggningar avser projekt vision Hagbard. I bokslut 2016 finns nedlagt arbete avseende nybyggnation av en fastighet i anslutning till befintligt stiftskansli med beräknad byggstart i april 2017.

~

dw

Not 15 Andelar i koncernföretag, intresseföretag samt övriga företag med ägarintresse i

Levas Flor Lda, Beira, Mocambique med organisationsnummer Commercial Registry in Beira number 7846, book C-11 har sitt säte i Beira.

Västerås stifts kapitalandel/rösträttsandel var 2016-12-31; 0% (2015-12-31; 90%). Västerås stifts antal aktier uppgick per 2016-12-31 till 0 stycken (2015-12-31: 4 149 600 stycken). Bokfört värde för Västerås stifts andel uppgick per 2016-12-31 till 0 kronor (2015-12-31: 0 kronor).

Västerås stifts har under året, med tillträdesboksutslut 2016-08-31, sålt samtliga andelar i Levas Flor Lda. Ägarbytet har skett i samförstånd med Lebombostiftet som kvarstår som delägare i bolaget med 10%.

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Ingående anskaffningsvärden	12 080	12 146
Konvertering av lån till aktieägartillskott, Levas Flor Lda	5 890	0
Försäljningar av samtliga andelar i Levas Flor Lda	-6 120	0
-Omräkningsdifferenser	0	-66
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	11 850	12 080
Ingående nedskrivningar	-6 080	-6 146
-Återförd nedskrivning, andelar i Levas Flor Lda	230	0
-Omräkningsdifferenser	0	66
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-5 850	-6 080
Utgående redovisat värde	<u>6 000</u>	<u>6 000</u>

<u>Intresseföretag</u>	<u>Org nr</u>	<u>Säte</u>	<u>Kapitalandel (%)</u>
Finnåkers kursgård ekonomisk förening	716454-7528	Fellingsbro	48,6

<u>tkr</u>	<u>Kapital- andel, %</u>	<u>Rösträtts- andel, %</u>	<u>Antal andelar</u>	<u>Redovisat värde</u>
Andelar i Finnåkers kursgård ekonomisk förening	48,6	48,6	585,0	0,0
Förlagsinsats i Finnåkers kursgård ekonomisk förening	0	0	0	6 000

~~~~~

*[Signature]*

**Not 16 Fordringar hos koncernföretag, intresseföretag och övriga företag med ägarintresse i**

|                                             | <u>2016</u> | <u>2015</u> |
|---------------------------------------------|-------------|-------------|
| Ingående anskaffningsvärden                 | 5 890       | 5 532       |
| Konvertering av lån till aktieägartillskott | -5 890      | 0           |
| Omräkningsdifferenser                       | 0           | 358         |
|                                             | <hr/>       | <hr/>       |
| Utgående ackumulerat anskaffningsvärde      | 0           | 5 890       |
| Ingående nedskrivningar                     | -5 890      | -5 532      |
| -Återförd nedskrivning                      | 5 890       | 0           |
| -Omräkningsdifferenser                      | 0           | -358        |
|                                             | <hr/>       | <hr/>       |
| Utgående ackumulerade nedskrivningar        | 0           | -5 890      |
| Utgående redovisat värde                    | <u>0</u>    | <u>0</u>    |

**Not 17 Värdepappersinnehav**

| Värdepappersinnehav (tkr)                      | Anskaffnings-<br>värde 2016 | Anskaffnings-<br>värde 2015 | Bokfört värde<br>2016 | Bokfört värde<br>2015 | Marknadsvärde<br>bokslutsdag<br>2016 | Marknadsvärde<br>bokslutsdag<br>2015 |
|------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------|-----------------------|--------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>Övriga långfristiga värdepappersinnehav</b> |                             |                             |                       |                       |                                      |                                      |
| Noterade aktier och aktiefonder                | 44 947                      | 43 821                      | 44 947                | 43 821                | 51 094                               | 47 169                               |
| Noterade räntebärande värdepapper              | 37 994                      | 11 076                      | 37 696                | 11 076                | 38 221                               | 12 644                               |
| Onoterade långfristiga placeringar             | 5 100                       | 4 553                       | 146                   | 3 513                 | onoterade                            | onoterade                            |
|                                                | <b>88 041</b>               | <b>59 450</b>               | <b>82 789</b>         | <b>58 410</b>         | <b>89 315</b>                        | <b>59 813</b>                        |
| <b>Kortfristiga placeringar</b>                |                             |                             |                       |                       |                                      |                                      |
| Noterade räntebärande värdepapper              | 0                           | 0                           | 0                     | 0                     | 0                                    | 0                                    |
| Övriga kortfristiga placeringar                | 764                         | 32 890                      | 764                   | 32 890                | 764                                  | 32 890                               |
|                                                | <b>764</b>                  | <b>32 890</b>               | <b>764</b>            | <b>32 890</b>         | <b>764</b>                           | <b>32 890</b>                        |
| <b>Summa värdepappersinnehav</b>               | <b>88 805</b>               | <b>92 340</b>               | <b>83 553</b>         | <b>91 300</b>         | <b>90 079</b>                        | <b>92 703</b>                        |

|                                                     | <u>2016-12-31</u> | <u>2015-12-31</u> |
|-----------------------------------------------------|-------------------|-------------------|
| Ingående ackumulerade anskaffningsvärden            | 92 340            | 91 300            |
| -Tillkommande värdepapper                           | 38 391            | 56 079            |
| -Avgående värdepapper                               | -41 925           | -55 040           |
|                                                     | <hr/>             | <hr/>             |
| Utgående ackumulerade anskaffningsvärden            | 88 806            | 92 339            |
| Ingående ackumulerade nedskrivningar                | -1 040            | 0                 |
| -Nedskrivningar                                     | -4 213            | -1 040            |
|                                                     | <hr/>             | <hr/>             |
| Utgående ackumulerade uppskrivningar/nedskrivningar | -5 253            | -1 040            |
| Utgående bokfört värde                              | <u>83 553</u>     | <u>91 299</u>     |

**Not 18 Långfristiga fordringar**

|                                          | <u>2016</u>  | <u>2015</u>  |
|------------------------------------------|--------------|--------------|
| Ingående ackumulerade anskaffningsvärden | 3 775        | 4 275        |
| -Amorteringar, avgående fordringar       | -500         | -500         |
|                                          | <hr/>        | <hr/>        |
| Utgående ackumulerade anskaffningsvärden | 3 275        | 3 775        |
|                                          | <hr/>        | <hr/>        |
| Utgående bokfört värde                   | <u>3 275</u> | <u>3 775</u> |

**Not 19 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter**

|                    | <u>2016-12-31</u> | <u>2015-12-31</u> |
|--------------------|-------------------|-------------------|
| Förutbetalda hyror | 418               | 330               |
| Försäkringspremier | 78                | 2                 |
| Övriga poster      | 3 702             | 5 715             |
|                    | <hr/>             | <hr/>             |
| Summa              | <u>4 198</u>      | <u>6 047</u>      |

**Not 20 Kassa och bank**

Av kassa och bank utgör 3 497 tkr (20 386 tkr) behållningen på det s.k. kyrkkontot. Kyrkkontot utgör i juridisk mening en fordran på Svenska kyrkans nationella nivå. De regelverk som styr kyrkkontot är dock av en sådan karaktär att fordran i redovisningssammanhang ses som ett ordinärt banktillgodohavande. Stiftet har en beviljad checkräkningskredit på 0 kr (0 kr).

**Not 21 Avsättningar**

|                                                        | <u>2016</u>  | <u>2015</u>  |
|--------------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Avsättning vid årets början (inkl. särskild löneskatt) | 1 103        | 1 303        |
| Nya avsättningar (inkl. särskild löneskatt)            | 1 016        | 1 103        |
| Ianspråktaget belopp                                   | -995         | -1 058       |
| Tillkommande kostnad                                   | 107          | 10           |
| Återförd särskild löneskatt                            | -215         | -254         |
|                                                        | <hr/>        | <hr/>        |
|                                                        | <u>1 016</u> | <u>1 104</u> |




Enligt kyrkans tjänstepensionsavtal har anställda med en månadslön överstigande cirka 37 tkr (2016) under vissa förutsättningar rätt till förmånsbestämd ålderspension. Försäkring av intjänad pensionsrätt sker året efter inkomståret. Vid upprättande av denna årsredovisning är premiekostnaden inte känd för 2016 varför den förmånsbestämda tjänstepensionen redovisas som en avsättning. Även särskild löneskatt ingår i beloppet.

**Not 22 Vidareförmedlade bidrag**

|                              | <u>2016</u>       | <u>2015</u>       |
|------------------------------|-------------------|-------------------|
| Ingående skuld               | 190               | 274               |
| Under året mottagna bidrag   | 105               | 127               |
| Under året förmedlade bidrag | -9                | -210              |
|                              | <u>          </u> | <u>          </u> |
| Utgående skuld               | <u>286</u>        | <u>191</u>        |

**Not 23 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter**

|                              | <u>2016-12-31</u> | <u>2015-12-31</u> |
|------------------------------|-------------------|-------------------|
| Upplupna löner               | 1 372             | 1 296             |
| Upplupna semesterlöner       | 2 914             | 2 740             |
| Upplupna sociala avgifter    | 1 576             | 1 496             |
| Övriga upplupna kostnader    | 11 026            | 7 393             |
| Övriga förutbetalda intäkter | 2 139             | 180               |
|                              | <u>          </u> | <u>          </u> |
| Summa                        | <u>19 027</u>     | <u>13 105</u>     |

**Not 24 Eventualförpliktelse**

|                                              | <u>2016-12-31</u> | <u>2015-12-31</u> |
|----------------------------------------------|-------------------|-------------------|
| I budgeten beslutade bidrag till utomstående | 33 575            | 34 288            |
| Övrig eventualförpliktelse *)                | 1 356             | 0                 |
|                                              | <u>          </u> | <u>          </u> |
| Summa eventualförpliktelse                   | <u>34 931</u>     | <u>34 288</u>     |

Västerås stift lämnar årligen bidrag och anslag till församlingar och pastorat i Västerås stift, samarbetsparter samt till externa organisationer. Västerås stifts åtaganden grundas normalt på olika former av samarbetsavtal eller beslut av stiftsfullmäktige eller stiftsstyrelse. Storleken på förväntade lämnade bidrag och anslag fastställs i allt väsentligt i en detaljbudget som beslutas av stiftsfullmäktige året innan bidragsåret. Genom beslut om detaljbudgeten har mottagarna av bidragen en välgrundad förväntan på att Västerås stift ska verkställa beslutade bidrag/anslag. Bidraget är dock normalt förknippade med sådana villkor att Svenska kyrkan inte anser att de ska skuldföras i samband med beslutet.

\*) Lånelöfte till tidigare dotterbolaget LevasFlor Lda.



Västerås 2017-04-20



Anna-Karin Andersson



Ann-Sofie Berglund



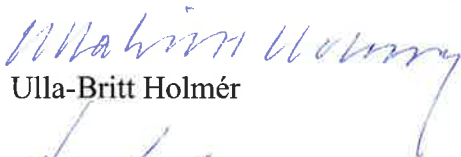
Jörgen Eklund



Lennart Sacrédeus



Eva Kyrk



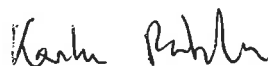
Ulla-Britt Holmér



Lars Rydje  
Förste vice ordförande



Mikael Mogren  
Biskop och stiftsstyrelsens ordförande



Karolin Rantala



Peter Bernövall



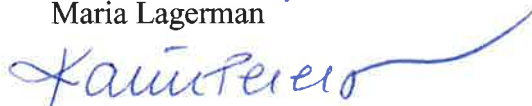
Christina Hahre



Karin Karlsson



Maria Lagerman



Karin Perers  
Andra vice ordförande



Britt Sandström

Vår revisionsberättelse har lämnats 2017-05-18.



Björn Drewa

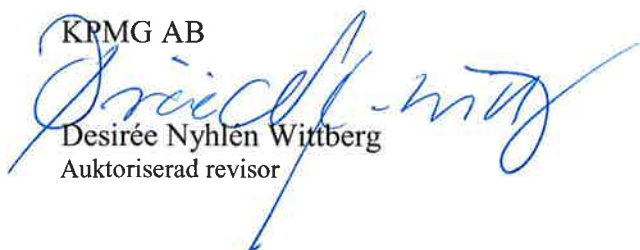


Per Pettersson



Svante Ek

KPMG AB



Desirée Nyhlén Wittberg  
Auktoriserad revisor

# Revisionsberättelse

Till stiftsfullmäktige i Västerås Stift, org. nr 252010-0054

## Rapport om årsredovisningen

### Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Västerås Stift för år 2016.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Västerås Stifts finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att stiftsfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

### Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt De förtroendevalda revisorernas ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till stiftet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

### Stiftsstyrelsens ansvar

Det är stiftsstyrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Stiftsstyrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar stiftsstyrelsen för bedömningen av stiftets förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om stiftsstyrelsen avser att upplösa stiftet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

### Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i stiftsstyrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att stiftsstyrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett stift inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera stiftsstyrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

### De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt kyrkoordningen och revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftets resultat och ställning.

## Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt kyrkoordningen

### Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av stiftsstyrelsens förvaltning för Västerås Stift för år 2016. Vi tillstyrker att stiftsfullmäktige beviljar stiftsstyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

### Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftet enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

### Stiftsstyrelsens ansvar

Stiftsstyrelsen ansvarar för stiftets organisation och förvaltningen av stiftets angelägenheter enligt kyrkoordningen. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma stiftets ekonomiska situation och att

tillse att stiftets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och stiftets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

### Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon ledamot av stiftsstyrelsen i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Västerås den 18 maj 2017



Desiree Nyhlén Wittberg  
Auktoriserad revisor  
KPMG AB

Svante Ek



Björn Drewa



Per Pettersson